

BLS Sem- III

6/2/2023

Time: 2.30 Hrs / वेळ : २.३० तास

Marks : 60 / गुण / ६०

Note; (1) All questions are Compulsory. / सर्व प्रश्न अनिवाय आहेत.

(2) Figures to the right indicate marks / उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q1 Answer the following in not more than two sentences (any six out of Ten) (12)

1. What is the basic principle of Rule of Law?- 1. कायद्याच्या राज्याचे मूळ तत्व काय आहे?
2. Which Courts have the power to issue Writs? - 2. कोणत्या न्यायालयांना रिट जारी करण्याचा अधिकार आहे?
3. What is the doctrine of Separation of Powers?- 3. शक्ती पृथक्करणाची शिकवण काय आहे?
4. What is the purpose of Independence of judiciary? - 4. न्यायपालिकेच्या स्वातंत्र्याचा उद्देश काय आहे?
5. What does the latin expression "La Legalite" signify?- 5. लॅटिन अभिव्यक्ती "ला लीगलाइट" चा अर्थ काय आहे?
6. What was the main objective of the Regulating Act,1773?- 6. नियामक कायदा, 1773 चा मुख्य उद्देश काय होता?
7. What constitutes the dual system of courts- 7. न्यायालयांची दुहेरी प्रणाली काय आहे?
8. What was the main outcome of the Indian Law Reports Act of 1875?- 8. 1875 च्या भारतीय कायदा अहवाल कायद्याचा मुख्य परिणाम काय होता?
9. What is the main objective of the Law Commission?- 9. कायदा आयोगाचे मुख्य उद्दिष्ट काय आहे?
10. What acts as as instrument to effect change in law through the Courts and legislatures?- 10. न्यायालये आणि विधिमंडळांद्वारे कायद्यात बदल घडवून आणण्यासाठी साधन म्हणून काय काम करते?

Q2. Write Short Notes on (any Two)

(12)

- Role of Bar Council in India.- a भारतातील बार कौन्सिलची भूमिका.
- Working of the Supreme Court in Calcutta.- b कलकत्ता येथे सर्वोच्च न्यायालयाचे कामकाज.
- Independence of judiciary.- c न्यायव्यवस्थेचे स्वातंत्र्य.
- Courts of Records.- d कोर्ट ऑफ रेकॉर्ड्स.

Q3. In Murshidabad provincial Council, Gorachand Dutt filed a suit against Mirza Jalleel for the recovery of the sum from him and Mirza claimed that a larger sum was due from Dutt. The council dismissed the action brought by Gorachand Dutt and accepted the counter-claim made by Mirza jalleel . Gorachand brought a suit in the Supreme Court against Hossiyar the Chief Provincial Council. मुर्शिदाबाद प्रांतीय परिषदेत, गोरचंद दत्त यांनी मिर्जा जलील यांच्याविरुद्ध त्यांच्याकडून रक्कम वसूल करण्यासाठी खटला दाखल केला आणि मिर्जा यांनी दावा केला की दत्तकडून मोठी रक्कम येणे बाकी आहे. गोरचंद दत्त यांनी केलेली कारवाई परिषदेने फेटाळून लावली आणि मिर्जा जलील यांनी केलेला प्रतिवाद मान्य केला. गोरचंद यांनी मुख्य प्रांतीय परिषद होसियार यांच्याविरुद्ध सर्वोच्च न्यायालयात दावा दाखल केला.

(a) What are the contentions of Gorachand Dutt before the Supreme Court? (a) सुप्रीम कोर्टासमोर गोरचंद दत्त यांचे वाद काय आहेत?

(b) What does the case reveal about the Supreme Court?- (b) या खटल्यातून सर्वोच्च न्यायालयाविषयी काय माहिती मिळते?

Q 2. The Patna case proved that the administration of justice under the Charter of 1773 was totally inadequate .The case was directly responsible for many provisions of the Act of Settlement ,1781,which was enacted to remove the defects of the Regulating Act,1773.- पाटणा प्रकरणाने 1773 च्या सनदेनुसार न्यायाचे प्रशासन अपुरे असल्याचे निदर्शनास आणून दिले नियामक कायद्याचे वाईट परिणाम दूर करण्यासाठी सेटलमेंट अधिनियम, 1781 च्या अनेक तरतुदींसाठी हे प्रकरण थेट जबाबदार होते.

(a) Elucidate the facts of the case?- (अ) प्रकरणातील तथ्य स्पष्ट करा?

(b) Describe the effects of the decision held in this case?- (b) या प्रकरणात घेतलेल्या निर्णयाच्या परिणामांचे वर्णन करा?

Q3. The revenue Council of Calcutta issued a writ for Kamaluddin committal without bail. Kamaluddin obtained the writ of Habeas Corpus and set himself free. The Supreme Court granted the Writ through the bail and held that the facts submitted by the council were defective.- कलकत्त्याच्या रेव्ह्यु कौन्सिलने कमालउद्दीनला जामीन न देता रिट जारी केली. त्याविरोधात कमालउद्दीनने हेबियस कॉर्पसचे रिट मिळवले आणि स्वतःची सुटका केली. सर्वोच्च न्यायालयाने जामीनाद्वारे रिट मंजूर केली आणि परिषदेने सादर केलेले तथ्य सदोष असल्याचे नमूद केले.

(a) Mention the facts of the case? प्रकरणातील तथ्य स्पष्ट करा?

(b) Describe the effects of the judgement? या प्रकरणात घेतलेल्या निर्णयाच्या परिणामांचे वर्णन करा?

4, The conflict between the Supreme Court and the Supreme Council began after the Regulating Act reached the climax in this case. The Supreme Court claimed its jurisdiction over the whole native population which was strongly opposed by the Supreme Council. The parliament passed the Act of settlement, 1781. रेगुलेटिंग ॲक्ट पारित केल्यानंतर सर्वोच्च परिषद आणि सर्वोच्च न्यायालय यांच्यातील संघर्शाने कळस गाठला. सुप्रीम कोर्टाने संपूर्ण स्थानिक लोकसंख्येवर आपल्या अधिकारक्षेत्राचा दावा केला, ज्याला सर्वोच्च परिषदेने जोरदार विरोध केला. या समितीने सर्वोच्च न्यायालय आणि कौन्सिल यांच्यातील संघर्शाचा तपशीलवार अहवाल सादर केला. संसदेने सेटलमेंट कायदा, 1781 मंजूर केला.

(a) Identify the case and briefly give the facts?- (a) केस ओळखा आणि थोडक्यात तथ्य सांगा?

(b) What was the conflict between the Supreme court and Supreme Council? (b) सर्वोच्च न्यायालय आणि सर्वोच्च परिषद यांच्यातील संघर्ष काय होता?

Q 4. Answer any Two of the following

(12)

1, Elucidate the concept of Rule of Law with special reference to post independence?- स्वातंत्र्योत्तर काळाच्या विशेष संदर्भात कायद्याचे राज्य ही संकल्पना स्पष्ट करा?

2. Describe the salient features of the High Courts under the The High Courts Act,1861?- 2. उच्च न्यायालय अधिनियम, 1861 अंतर्गत उच्च न्यायालयांच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा?

3. Explain the dual system of Courts prevalent in India between 1834 and 1861?- 3. भारतात 1834 ते 1861 दरम्यान प्रचलित असलेल्या न्यायालयांच्या दुहेरी पद्धतीचे स्पष्टीकरण द्या?

4. Explain the role of Law Commission in modern India towards the Law Reforms? - 4. आधुनिक भारतातील कायदा सुधारणांबाबत कायदा आयोगाची भूमिका स्पष्ट करा?

*****

716123

Paper / Subject Code: 68113 / History of Courts

Time : 2.30 Hrs Total

Marks 60 Marks

Note: (1) All questions are Compulsory.

(2) Figures to the right indicate marks.

Q.1 Answer the following in not more than Two sentences. (Attempt any six only)

(12)

1. What was the objective of the Choultry Courts?
2. What is Dyarchy?
3. Why should there be Separation of powers?
4. Who was instrumental in pioneering the establishment of Rule of Law in India?
5. Which Lord succeeded to be appointed as Governor-General conditionally in India and what were his two conditions?
6. What was the main objective of the Regulating Act, 1773?-
7. What constitutes the dual system of courts ?
8. What was the main outcome of the Indian Law Reports Act of 1875?-
9. What is the main objective of the Law Commission?-
10. What acts as an instrument to effect change in law through the Courts and legislatures?-

Q.2 Write Short Notes on (Any Two)

(12)

- (a) Writ of Mandamus
- (b) Significance of Privy Council
- (c) Independence of judiciary
- (d) Courts of Records

Q.3 Attempt any two of the following.

(12)

1. The Patna case pointed out that the administration of justice under the Charter of 1773 was inadequate. The case was directly responsible for many provisions of The act of Settlement, 1781 to remove the evil effects of the Regulating Act.

- (a) What was the main issue in this case/
- (b) What were the effects of the decision held in this case?

21022

Page 1 of 4

D93ACB5CB628FAEC84D4094FDA503CF3

2. The conflict between the Supreme Council and the Supreme Court which began after the Regulating Act reached the climax in this case. The Supreme Court claimed its jurisdiction over the whole native population which was strongly opposed by the Supreme council. The Committee presented the detailed reports on the conflict between the Supreme Court And the Council. The parliament passed the Act of Settlement, 1781.

(a) Identify the case and briefly give the facts?

(b) What was the conflict between the Supreme Court and Supreme council?

3. The revenue Council of Calcutta issued a writ for Kamaluddin committal without bail. Kamaluddin obtained the writ of Habeas Corpus and set himself free. The Supreme Court granted the Writ through the bail and held that the facts submitted by the council were defective.

a) Mention the facts of the case?

b) Describe the effects of the judgement

4, Swaroopchand was a surety responsible for the payments of revenue of the Company from Dacca . The balance due was fixed at Rupees 10,000/- . He disputed the balance in his capacity as the treasurer of the revenues of Dacca provincial division .He was found in default to the treasury to the extent of rupees 66,745.

(a) What was the defence taken by him in the present case?

(b) What was the decision taken by the Supreme Court?

4. Answer any Two Of the following

(24)

(a) Discuss the Working of The Mayors Court with special reference to the Conflict between The Mayors Court and the Governor General –in-council.

(b) Compare and illustrate The salient features of the High Courts under The Government of India Act, 1935 and the Courts of India in the present times.

(c) Explain the dual system of Courts prevalent in India between 1834 and 1861?

(d) Explain the role of Law Commission in modern India towards the Law Reforms?

*****

वेळ : २.३० तास

गुण : ६०

सूचना: (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. १ खालील प्रश्नांची उत्तरे जास्तीत जास्त दोन वाक्यांत द्या. (कोणतेही सहा)

(१२)

१. चोल्ट्री न्यायालयांचे उद्दिष्ट काय होते?
२. Dyarchy (द्विदल राज्य पद्धती) म्हणजे काय?
३. सत्तेचे पृथक्करण का असावे?
४. भारतात कायद्याचे राज्य प्रस्थापित करण्यात कोणाचा मोलाचा वाटा होता?
५. कोणता लॉर्ड भारतात सशर्तपणे गव्हर्नर-जनरल म्हणून नियुक्ती करून घेण्यास यशस्वी झाला आणि त्याच्या दोन अटी कोणत्या होत्या?
६. नियामक कायदा, १७७३ चा मुख्य उद्देश काय होता?
७. न्यायालयांची दुहेरी प्रणाली काय आहे?
८. १८७५ च्या भारतीय कायदा अहवाल कायद्याचा मुख्य परिणाम काय होता?
९. कायदा आयोगाचे मुख्य उद्दिष्ट काय आहे?
१०. न्यायालये आणि विधिमंडळांद्वारे कायद्यात बदल घडवून आणण्यासाठी साधन म्हणून काय काम करते?

प्र. २ कोणत्याही दोन वर थोडक्यात लिहा

(१२)

- (अ) मॅनडामसचे अध्यादेश
- (ब) प्रिन्ही कौन्सिलचे महत्त्व.
- (क) न्यायव्यवस्थेचे स्वातंत्र्य
- (ड) कोर्ट ऑफ रेकॉर्ड्स

प्र. ३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा

(१२)

१. पाटणा प्रकरणाने १७७३ च्या सनदेनुसार न्यायाचे प्रशासन अपुरे असल्याचे निदर्शनास आणून दिले नियामक कायद्याचे वाईट परिणाम दूर करण्यासाठी सेटलमेंट अधिनियम, १७८१ च्या अनेक तरतुदींसाठी हे प्रकरण थेट जबाबदार होते.

(अ) या प्रकरणात मुख्य मुद्दा काय होता?

(ब) या प्रकरणात झालेल्या निर्णयाचे काय परिणाम झाले?

२. रेगुलेटिंग अॅक्ट पारित केल्यानंतर सर्वोच्च परिषद आणि सर्वोच्च न्यायालय यांच्यातील संघर्शाने कळस गाठला. सुप्रीम कोर्टाने संपूर्ण स्थानिक लोकसंख्येवर आपल्या अधिकारक्षेत्राचा दावा केला, ज्याला सर्वोच्च परिषदेने जोरदार विरोध केला. या समितीने सर्वोच्च न्यायालय आणि कौन्सिल यांच्यातील संघर्शाचा तपशीलवार अहवाल सादर केला. संसदेने सेटलमेंट कायदा, १७८१ मंजूर केला.

(अ) केस ओळखा आणि थोडक्यात तथ्य सांगा?

(ब) सुप्रीम कोर्ट आणि सुप्रीम कौन्सिलमधील संघर्ष काय होता?

३. कलकत्याच्या रेव्हेन्यू कौन्सिलने कमालउद्दीनला जामीन न देता रिट जारी केली. त्याविरोधात कमालउद्दीनने हेबियस कॉर्पसचे रिट मिळवले आणि स्वतःची सुटका केली. सर्वोच्च न्यायालयाने जामीनाद्वारे रिट मंजूर केली आणि परिषदेने सादर केलेले तथ्य सदोष असल्याचे नमूद केले.

(अ) प्रकरणातील तथ्य स्पष्ट करा?

(ब) प्रकरणातील तथ्य स्पष्ट करा?

४. स्वरूपचंद हे कंपनीच्या ढाक्यातील महसूलाच्या पेमेंटसाठी जबाबदार जामीनदार होते. थकबाकी रुपये १०,०००/- निश्चित केली होती. ढाका प्रांतीय विभागाच्या महसूलाचे खजिनदार या नात्याने त्यांनी आपल्या क्षमतेतील शिल्लक रक्कमे बद्धल वादविवाद केला. तरीसुद्धा स्वरूपचंद हा तिजोरीतील ६६,७४५ रुपयांच्या थकबाकीदार असल्याचे आढळून आले.

(अ) या प्रकरणात त्यांनी काय बचाव केला?

(ब) सर्वोच्च न्यायालयाने काय निर्णय घेतला?

प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या

(२४)

(अ) महापौर न्यायालय आणि गव्हर्नर जनरल-इन-कौन्सिल यांच्यातील संघर्शाच्या विशेष संदर्भासह महापौर न्यायालयाच्या कामकाजाची चर्चा करा.

(ब) भारत सरकार कायदा, 1935 अंतर्गत उच्च न्यायालये आणि सध्याच्या काळातील भारतातील न्यायालयांची ठळक वैशिष्ट्ये यांची तुलना करा आणि स्पष्ट करा.

(क) भारतात 1834 ते 1861 दरम्यान प्रचलित असलेल्या न्यायालयांच्या दुहेरी पद्धतीचे स्पष्टीकरण द्या?

(ड) आधुनिक भारतातील कायदा सुधारणांबाबत कायदा आयोगाची भूमिका स्पष्ट करा?

*****

23/11/2024

Marks : 60

Duration : 2 Hrs.

Note: All questions are compulsory.

Figures to the right indicate marks.

Q.1. Answer in not more than two sentences. {Any Six}

{12}

1. What is diarchy?
2. What is the basic principle of Rule of Law?
3. Why is judiciary considered as a main pillar of democracy?
4. What are the objectives of Article 141 of the Constitution?
5. What is the main objective of the Law Commission?
6. Who was the Governor-General who over hauled the entire Adalat system.?
7. State the conditions for the disqualifications of the Advocates enrolled under The Advocates Act, 1961?
8. Why is codification essential?

Q.2. Write Short Notes {Any Two}

{12}

1. Significance of Privy Council.
2. Functions of the State Bar Council under the Advocates Act, 1961.
3. Separation of powers.
4. Court of Records.

Q.3. Attempt any Two of the following

{12}

1. The Patna Case proved that the administration of justice under the Charter of 1773 was totally in-adequate. The case was directly responsible for many provisions of the Act of Settlement, 1781 which was enacted to remove the defects of the Regulating Act, 1773.
  - a. Elucidate the facts of the case?
  - b. Describe the effects of the decision held in this case?
2. The Conflict between the Supreme Court and the Supreme Council began after the Regulating Act reached the climax in this case. The Supreme Court claimed its jurisdiction over the whole native population which was strongly opposed by the Supreme Council.
  - a. Identify the case and briefly state the facts?
  - b. What was the conflict between the Supreme Court and Supreme Council about?
3. The revenue council of Calcutta issued a Writ for Kamaluddin committal without bail. Kamaluddin obtained the Writ of Habeas Corpus and set himself free. The Supreme Court granted the Writ through the bail and held that the facts submitted to the Council were defective.
  - a. Mention the facts of the case?
  - b. Describe the effects of the judgement?
4. In Murshidabad provincial council, Gorachand Dutt filed a suit against Mirza Jalleel for the recovery of the sum from him, and Mirza claimed that a larger sum was due from Dutt. The Council dismissed the action brought by Gorachand Dutt and accepted the Counter-claim made by Mirza Jalleel. Gorachand brought a suit in the Supreme Court against Hossiyar, the chief provincial Council.
  - a. What are the contentions of Gorachand Dutt before the Supreme Court?
  - b. What does the case reveal about the Supreme Court?

Q4. Answer any Two

{24}

1. Describe the different kinds of Writs as enshrined under the Constitution of India ? Also describe the principles applied in the adjudication of these Writs?
2. Describe the salient features of High Courts under the High Courts Act,1861? Discuss the Working of the Mayors Court with special reference to the conflict between the Mayors Court and the Governor-in-Council?
- 4 Give the objectives of the Advocates Act,1961 and explain how the Act brought about a change in the legal profession?

*****

गुण : ६०

कालावधी : 2 तास

टीप: सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

उजवीकडील आकृत्या गुण दर्शवतात.

प्र.१. दोनपेक्षा जास्त वाक्यात उत्तरे द्या. (कोणतेही सहा)

{12}

१. व्हिदल राज्यपद्धती म्हणजे काय?
२. कायद्याच्या राज्याचे मूलभूत तत्व काय आहे?
३. न्यायपालिका हा लोकशाहीचा मुख्य स्तंभ का मानला जातो?
४. घटनेच्या कलम 141 ची उद्दिष्टे काय आहेत?
५. कायदा आयोगाचे मुख्य उद्दिष्टे काय आहेत?
६. कोणत्या गव्हर्नर जनरलनी अदालत प्रणाली मध्ये मोठ्या प्रमाणात दुरुस्ती केली ?
७. अधिवक्ता कायदा, 1961 अंतर्गत नोंदणी केलेल्या वकिलांच्या अपात्रतेच्या अटी सांगा?
८. कोडिफिकेशन का आवश्यक आहे?

Q.2. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर संक्षिप्त टिपा लिहा.

{12}

१. ग्रिब्ली कौन्सिलचे महत्त्व.
२. अधिवक्ता अधिनियम, 1961 अंतर्गत राज्य बार कौन्सिलची कार्ये.
३. शक्तीचे पृथक्करण
४. कोर्ट ऑफ रेकॉर्ड

Q.3 प्र.३ परिस्थितीवर आधारित प्रश्नांपैकी कोणत्याही दोनप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

{12}

१. पाटणा प्रकरणाने हे सिद्ध केले की 1773 च्या सनदेनुसार न्यायाचे प्रशासन पूर्णपणे अपुरे होते. नियामक कायदा, 1773 मधील दोष दूर करण्यासाठी लागू केलेल्या सेटलमेंट अधिनियम, 1781 च्या अनेक तरतुदींसाठी हे प्रकरण थेट जबाबदार होते.
  - a. या प्रकरणातील तथ्य स्पष्ट करा?
  - b या प्रकरणात घेतलेल्या निर्णयाच्या परिणामांचे वर्णन करा?
२. या प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालय आणि सर्वोच्च परिषद यांच्यातील संघर्ष सुरू झाला .सर्वोच्च न्यायालयाने संपूर्ण स्थानिक लोकसंख्येवर आपला अधिकार असल्याचा दावा केला ज्याला सर्वोच्च परिषदेने तीव्र विरोध केला.
  - a. केस ओळखा आणि थोडक्यात तथ्ये सांगा?
  - b सुप्रीम कोर्ट आणि सुप्रीम कौन्सिलमधील संघर्ष कशावरून होता?
३. कलकत्त्याच्या रेव्हेन्यू कौन्सिलने कमालउद्दीनला जामीन न देता रिट जारी केले. त्याविरोधात कमालउद्दीनने हेबियस कॉर्पसचे रिट मिळवले आणि स्वतःची सुटका केली. सर्वोच्च न्यायालयाने जामीनाद्वारे रिट मंजूर करून परिषदेला सादर केलेले तथ्य सदोष असल्याचे नमूद केले.
  - a प्रकरणातील तथ्य नमूद करा?
  - b निकालाचे परिणाम सांगा?
४. मुर्शिदाबाद प्रांतीय परिषदेत, गोरचंद दत्त यांनी मिर्झा जलील विरुद्ध त्याच्याकडून रक्कम वसूल करण्यासाठी खटला दाखल केला आणि मिर्झा यांनी दावा केला की दत्तकडून मोठी रक्कम देय होती. परिषदेने गोरचंद दत्त यांनी केलेली कारवाई फेटाळून लावली आणि मिर्झा जलील यांनी केलेला प्रतिवाद मान्य केला. गोरचंद यांनी मुख्य प्रांतीय परिषद होसियार यांच्याविरुद्ध सर्वोच्च न्यायालयात दावा दाखल केला.
  - a गोरचंद दत्त यांचे सर्वोच्च न्यायालयासमोरील वाद काय आहेत?
  - b या खटल्यातून सर्वोच्च न्यायालयाविषयी काय माहिती मिळते?

Q4. कोणतेही दोन उत्तर द्या.

[24]

१. भारतीय राज्यघटनेत समाविष्ट केलेल्या विविध प्रकारच्या अध्यादेशाचे वर्णन करा? तसेच या अध्यादेशाच्या निर्णयात लागू केलेल्या तत्वांचे वर्णन करा?
२. उच्च न्यायालय अधिनियम, 1861 अंतर्गत उच्च न्यायालयांच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा?
३. महापौर न्यायालय आणि गव्हर्नर-इन-कौंसिल यांच्यातील संघर्षाच्या विशेष संदर्भासह महापौर न्यायालयाच्या कामकाजाची चर्चा करा?
४. अधिवक्ता अधिनियम, 1961 ची उद्दिष्टे सांगा आणि या कायद्याने कायदेविषयक व्यवसायात कसा बदल घडवून आणला हे स्पष्ट करा?

*****